

Kerngegevens

De Jeugdmonitor Zeeland is een samenwerkingsverband van de Provincie Zeeland, de 13 Zeeuwse gemeenten en verschillende instellingen die op het gebied van jeugd werkzaam zijn.

De Jeugdmonitor Zeeland brengt de leefwereld van de Zeeuwse jeugd in kaart door gegevens te verzamelen over kinderen en jongeren van 0 tot en met 23 jaar.

De primaire doelstelling van de Jeugdmonitor is het voorzien in gegevens en informatie ter ondersteuning van (jeugd- en onderwijs) beleid van gemeenten, provincie en Jeugdmonitorpartners.

Hoofdverantwoordelijke voor de uitvoering van de Jeugdmonitor Zeeland is Scoop, Zeeuws instituut voor sociale en culturele ontwikkeling. Scoop werkt in dit project samen met verschillende partijen, waaronder GGD Zeeland, de Regiopolitie Zeeland, RPCZ, Bureau Jeugdzorg Zeeland, Sport Zeeland, en de Regionale Meld- en Coördinatiefuncties op het gebied van voortijdig schoolverlaten.

Het belangrijkste kanaal voor het bekend maken van de verzamelde informatie is de website www.jeugdmonitorzeeland.nl. Daarnaast verschijnen korte themarapporten.

Dit is het overzichtsnummer op basis van de 'Enquête Jeugdmonitor Zeeland - Primair Onderwijs 2010'. Aan de enquête, afgenomen in het voorjaar van 2010, werd deelgenomen door 2.772 Zeeuwse kinderen (vooral negen- en tienjarigen) uit groep 6 van 170 scholen voor primair onderwijs. 63% van de scholen voor primair onderwijs in Zeeland deed aan het onderzoek mee en naar schatting 60% van het aantal kinderen in groep 6. Het betreft een herhaling van eerdere onderzoeken uitgevoerd in 2003 en 2006.

Inleiding

In dit themarapport worden de eerste bevindingen besproken van de enquête 2010 onder leerlingen uit groep 6 van het primair onderwijs in Zeeland. Onderwerpen die aan de orde komen zijn: algemene gegevens, de school, buitenschoolse opvang, vrije tijd en sporten, buiten spelen en eigen buurt, welzijn, pesten en dingen die niet mogen. Indien de resultaten nu opvallend afwijken van die uit de eerdere onderzoeken van 2003 en 2006, dan zal daar ook aandacht aan besteed worden. De verschillende onderwerpen zullen verder uitgediept worden in nog te verschijnen themarapporten.

Algemeen

De helft van de leerlingen in groep 6 is tien jaar oud (52%). De meeste overigen zijn nog negen jaar oud (43%). Enkelingen zijn al elf jaar (4%). Van elke honderd leerlingen uit groep 6 zijn er vijf niet in Nederland geboren (5%). Twee daarvan zijn in België geboren (2%), de overige drie in andere landen (3%). Het komt nog maar heel weinig voor dat het hier gaat om de traditionele gebieden of landen zoals Nederlandse Antillen/Aruba, Suriname, Marokko, of Turkije. Van elke tien in België geboren kinderen wonen er zes in de grensgemeente Sluis en één in de grensgemeente Hulst.

School

85% van de honderd kinderen woont bij beide ouders thuis. 14% van de kinderen woont in een éénoudergezin. Als vader en moeder niet (meer) samen zijn, dan is het nog steeds zo dat de meeste kinderen wel bij de moeder wonen, maar meestal niet meer bij de vader. Vier van de tien kinderen hebben een broer of zus (43%), de helft van de kinderen heeft er meer dan één. Minder dan een op de tien is enig kind (7%). Meer dan de helft van de kinderen gaat nooit naar de kerk of moskee (56%). Bijna drie van de tien gaan er elke week naar toe (28%). De overigen bezoeken de kerk of moskee af en toe (16%).

Steeds meer kinderen hebben een eigen mobieltje. Momenteel hebben vier op de tien kinderen in groep 6 een eigen gsm (2010: 41%). Dat is een verdubbeling vergeleken met het eerste onderzoek in 2003 (2003: 19%).

De 2.772 kinderen die in 2010 aan het onderzoek deelnamen zijn afkomstig van 170 scholen die deelnamen aan het onderzoek. De meeste kinderen zitten op een openbare of protestants-christelijke school (protestants-christelijk 30% v.d. leerlingen, openbaar 26%). Bijna een vijfde zit op een reformatorische school (18%) en een zesde op een rooms-katholieke school (16%). De overigen zitten op een gecombineerd protestants-christelijke/rooms-katholieke school (8%) of overig bijzondere school (2%). Dit komt overeen met de verdeling van basisschoolleerlingen over de verschillende denominaties.

De kinderen vinden over het algemeen dat het goed gaat op school. Gevraagd naar de ervaringen in de afgelopen week, geeft de helft van de kinderen aan dat het 'helemaal' goed ging op school (51%). Drie van de honderd kinderen vonden dat het de afgelopen week op school 'bijna niet' (2%) of 'helemaal niet' (1%) goed ging. Uit landelijk onderzoek blijkt dat slechts 2% van de 8-12 jarigen het gevoel heeft dat zij onder het gemiddelde presteren¹.

Drie van de tien kinderen vinden het 'nooit' vervelend naar school te gaan (31%). Een minderheid van ongeveer één op de zeven vindt het 'vaak' (8%) of altijd (6%) vervelend. De helft van de kinderen vindt dat de juf of meester van wie ze de meeste tijd les krijgen 'altijd' aardig is. De kinderen staan in 2010 positiever tegenover de eigen leerkracht dan in de twee eerdere onderzoeken.

Na school

De kinderen is gevraagd waar ze meestal naar toe gaan wanneer de school uit is. Ruim de helft gaat dan eerst naar huis waar meestal ook al iemand thuis is (56%). Ruim een op de vijf gaat meestal naar vrienden/vriendinnen (22%). Een op de acht kinderen blijft buiten spelen (12%). De overigen gaan naar familie (2%), buitenschoolse opvang (2%), of 'ergens anders' naar toe (5%).

In 2010 gaat één op de acht kinderen uit groep 6 na school wel eens naar de buitenschoolse opvang (12%). Dat is een verdubbeling ten opzichte van de twee eerdere onderzoeken (2003: 6%, 2006: 7%). Van de kinderen die na school naar de buitenschoolse opvang gaan, doet ongeveer de helft dat een keer per week, en de andere helft meerdere keren. Maar weinigen bezoeken de buitenschoolse opvang 's ochtends voor schooltijd (3%). De kinderen die naar de naschoolse opvang gaan zijn er doorgaans zeer tevreden over. Het meest tevreden zijn de kinderen over de begeleiders (69% leuk, 25% gaat wel, 6% niet leuk). Het 'minst' tevreden zijn de kinderen over de regels in de naschoolse opvang (45% goed, 37% gaat wel, 17% niet goed).

Sport & Vrije Tijd

Acht van de tien kinderen in groep 6 zijn lid van een club of vereniging (81%). Dit aandeel is de afgelopen jaren ongewijzigd gebleven. Wel komt het tegenwoordig veel minder voor dat kinderen zowel lid zijn van een sportclub als van een andere club (zoals muziek, knutselen, tekenen, scouting, etc...). Uit landelijk onderzoek blijkt dat van de 8-12 jarigen 77% lid is van een sportvereniging¹.

Voetbal blijft de populairste sport. Een kwart van de scholieren is lid van de voetbalclub (25%). Andere populaire sporten zijn turnen/gymnastiek (13% lid), ballet/dans en tennis (elk van beiden 9% lid), en judo, paardensport, en zwemmen (elk van deze drie sporten 8% lid).

1. Uit onderzoek van SCP en TNO Kinderen in Nederland 2005.

Onderwijs

Een opvallende ontwikkeling in het verenigingsleven is de sterke achteruitgang in het lidmaatschap van fanfare/harmonie/koor (2003: 14% lid, 2006: 11%, 2010: 6%). Overigens zitten tegenwoordig ook iets minder kinderen op muzieklés (2003: 25%, 2006: 22%, 2010: 22%).

De kinderen is een lijst voorgelegd met vijftien mogelijke vormen van vrijetijdsbesteding die je kunt doen. Gevraagd is voor elke mogelijkheid aan te geven hoe vaak men dit doet. Er wordt nog steeds het meeste buiten gespeeld. Vier van de tien kinderen spelen elke dag buiten (42%). Negen van de tien kinderen spelen minimaal drie dagen per week buiten. Uit landelijk onderzoek¹ blijkt dat 67% van de kinderen tussen de 5 en 12 jaar (bijna) iedere dag buiten speelt, dit is vergelijkbaar met de categorieën 'elke dag en 5-6 dag/week' in ons onderzoek. Na buiten spelen, wordt de meeste tijd besteed aan tv of dvd kijken en computerspelletjes spelen.

Pesten

Bijna de helft van de kinderen wordt naar eigen zeggen nooit gepest (48%). Van de kinderen die wel eens gepest worden, geven de meesten aan dat dit 'soms' gebeurt (28% van allen). De overigen overkomt het 'bijna nooit' (13%), 'vaak' (8%), of 'heel vaak' (3%). In 2003 kwam het iets meer voor dat kinderen wel eens gepest werden. Omgekeerd geven kinderen aan tegenwoordig ook zelf minder te pesten. In 2010 zeggen acht van de tien kinderen zelf nooit (42%) of bijna nooit (38%) andere kinderen te pesten. De meeste overigen doen het soms (18%), en nog steeds een enkeling vaak (1%) of heel vaak (1%). Uit landelijk onderzoek blijkt dat 5% zelf pest met grote regelmaat¹ (lees vaak of heel vaak).

Als kinderen gepest worden, komt dat het meest voor op achtereenvolgens het schoolplein (65%), op straat (42%), in de klas (27%), en thuis (26%). Van de kinderen die wel eens gepest worden, geeft één op de tien aan (ook) op internet gepest te worden (9%). Gepest worden via internet komt nu twee keer zo veel voor als in 2003. Als kinderen gepest worden, wil dat voor ruim de helft van hen zeggen dat ze (ook) uitgescholden worden (55%). Daarna komen uitgelachen worden (39%) en over je roddelen (38%) het meest voor.

Dingen die niet mogen

Acht van de honderd kinderen geven toe wel eens door de politie te zijn gewaarschuwd of opgepakt (8%). Dit lijkt in de jaren af te nemen (2003: 12%, 2006: 10%). De kinderen beantwoordden ook drie specifieke vragen over 'dingen die niet mogen'. In 2010 geeft bijna een op de vijf kinderen aan wel eens iets vernield te hebben buiten op straat (18%). Dat is iets minder dan in de voorgaande onderzoeksjaren. Zeven van de honderd scholieren geven aan wel eens zonder te betalen iets uit een winkel meegenomen te hebben (7%). Dat is evenveel als in 2006. Gevraagd naar de belangrijkste politietaak kiezen bijna vier van de tien kinderen voor het beschermen van mensen (37%).

Vrienden

De meeste kinderen vinden desgevraagd dat ze genoeg vrienden en vriendinnen hebben. Negen van de tien beamen dit (92%). Acht van de honderd vinden dat ze niet genoeg vrienden en vriendinnen hebben (8%). De overgrote meerderheid van de kinderen kan met de eigen vader en moeder praten als ze ergens mee zitten. Bijna negen van de tien kinderen noemen (ook) de eigen ouders als aanspreekpunt wanneer ze ergens mee zitten (87%). De helft van de kinderen noemt de eigen vrienden en vriendinnen (49%). Opa en oma (32%) worden evenveel genoemd als de de meester of juf (31%). Minder genoemd worden de eigen broers en zussen (25%) of andere familie (17%). Een op de honderd kinderen noemt de kindertelefoon (1%).

1. Uit onderzoek van SCP en TNO Kinderen in Nederland 2005.

Zakgeld

Drie van de vier kinderen in groep 6 krijgen zakgeld (77%). Kinderen krijgen in 2010 net zo veel zakgeld als in 2006. Van de kinderen die zakgeld krijgen, krijgt een kwart €1,20 of minder per week. Een kwart krijgt €2,00 en een kwart krijgt €4,50 of meer per week. Volgens het Nibud krijgen kinderen tussen de 8 en 11 jaar tussen de €1,50 en €2,35 zakgeld².

Kinderen geven aan het zakgeld vooral te sparen (75%) en ook wel het uit te geven aan speelgoed (32%). Een klein deel van de kinderen noemt (ook) snacks, patat, limonade en snoep (13%). Het zakgeld wordt door de 9- en 10-jarigen niet uitgegeven aan sigaretten (0%).

De buurt

De overgrote meerderheid van de kinderen uit groep 6 heeft thuis in de eigen buurt een goede plek om te spelen met vrienden en vriendinnen (86%). Een op de zeven meent van niet (14%). Ruim driekwart vindt ook dat er in de eigen buurt voldoende kinderen zijn om mee te spelen (77%) en bijna een kwart is het daar niet mee eens (23%).

Gevraagd is naar wat ze in de eigen buurt missen. Ruim een derde mist 'een plek zonder hondenpoep' (35%). Ver daarachter aan komen 'een skateplek' (24%), 'een veldje' (21%) en/of 'een speeltuin' (19%). Een kwart van de kinderen mist 'niets' (26%). De overgrote meerderheid van de kinderen vindt het veilig bij hen in de buurt (85%). Een op de zeven vindt dat niet (15%).

Kinderen die naar verhouding vaak buiten spelen hebben doorgaans ouders die tevreden zijn over de speelmogelijkheden en de contacten met buurtbewoners. De mening van ouders zijn dus medebepalend voor het buitenspeelgedrag van kinderen².

Conclusies

Op hoofdlijnen zijn de uitkomsten van het onderzoek primair onderwijs 2010 hetzelfde als het onderzoek uit 2006. Wat opvalt is het gebruik van de buitenschoolse opvang na school. Dit is verdubbeld ten opzichte van 2006. Vergeleken met eerdere onderzoeken is het aantal kinderen dat een mobiele telefoon bezit flink gestegen. Vier op de tien kinderen in groep 6 heeft een eigen mobieltje. Het aantal kinderen dat lid is van een sportvereniging en daarnaast nog lid van een andere club of vereniging (bijvoorbeeld hobbyclub of scouting) is afgenomen vergeleken met voorgaande jaren. Ook is er een achteruitgang te zien in het lidmaatschap van fanfare/harmonie/koor.

2. Nationaal Instituut voor Budgetvoorlichting

3. Ouders Jonge Kinderen 2009, Jeugdmonitor Zeeland

Colofon

Analyse & rapportage:

Herman Braat

Kris Louwerse

De Jeugdmonitor Zeeland is een samenwerkingsverband van de Provincie Zeeland, de 13 Zeeuwse gemeenten en de verschillende instellingen die op het gebied van jeugd werkzaam zijn. Deze uitgave is tot stand gekomen in (mede)opdracht van de Provincie Zeeland en de Zeeuwse gemeenten.

Scoop, december 2010

Postbus 407
4330 AK Middelburg
tel 0118 68 25 00
fax 0118 63 53 11